Kwalifikacja i implementacja systemów kompilacji z użyciem efektów algebraicznych

Jakub Mendyk

Instytut Informatyki Uniwersytetu Wrocławskiego

7 września 2020

Plan prezentacji

- Wstęp pracy
 - Problemy z efektami ubocznymi
 - Radzenie sobie z efektami ubocznymi
 - Systemy kompilacji
- Efekty algebraiczne i uchwyty
 - W teorii
 - W praktyce
- O systemach kompilacji
 - Przykłady systemów
 - Abstrakcyjnie o systemach kompilacji
 - Reprezentacja
- Systemy z użyciem efektów i uchwytów
 - Reprezentacja
 - Implementacje planistów
 - Implementacje rekompilatorów
- Podsumowanie i wnioski

Efekty uboczne

Zalety

- + komunikacja z innymi systemami
- + trwała pamięć system plików, bazy danych
- + interaktywność

Wady

- zależność od świata zewnętrzengo
- utrudnione rozumienie, brak modularności
- częstsze pomyłki

Efekty uboczne są problematyczne

Pomysł

Rozdzielić program na część czystą oraz część mającą efekty uboczne.

Efekty uboczne są problematyczne

Pomysł

Rozdzielić program na część czystą oraz część mającą efekty uboczne.

Problem

Musimy zaufać autorowi, że funkcja rzeczywiście nie powoduje efektów ubocznych.

Radzenie sobie z efektami ubocznymi

Potrzebujemy znaleźć kogoś, kto będzie pilnował czy funkcje, które twierdzą że nie mają efektów ubocznych rzeczywiście takie są.

Radzenie sobie z efektami ubocznymi

Potrzebujemy znaleźć kogoś, kto będzie pilnował czy funkcje, które twierdzą że nie mają efektów ubocznych rzeczywiście takie są.

Pomysł

Wykorzystajmy system typów – jest dobry w sprawdzaniu czy deklaracje programisty (adnotacje typów) są zgodne ze stanem faktycznym (implementacjami funkcji). Inferencja wyręczy nas od potrzeby pisania typów w wielu przypadkach (w przeciwieństwie do np. języka C).

Monady

- + umożliwiają bezpieczne programowanie z efektami
- + informacje o efektach ubocznych w sygnaturze
- + efekty nie mogą "uciec"
- potrzeba transformerów monad by użyć wielu efektów naraz
- modularność wciąż problematyczna

Efekty algebraiczne i uchwyty

- + umożliwiają bezpieczne programowanie z efektami
- + informacje o efektach ubocznych w sygnaturze
- + efekty nie mogą "uciec"
- + łatwość użycia wielu efektów jednocześnie
- + modularność i przejrzystość

Systemy kompilacji

- interakcja z zewnętrznymi zasobami
- uznawane za zło konieczne, zbyt skomplikowane
- powszechne wykorzystanie w "przemyśle"
- rzadko obiekt zainteresowań badaczy

Build Systems à la Carte

ANDREY MOKHOV, Newcastle University, United Kingdom NEIL MITCHELL, Digital Asset, United Kingdom SIMON PEYTON JONES, Microsoft Research, United Kingdom

Build systems are awesome, terrifying – and unloved. They are used by every developer around the world, but are rarely the object of study. In this paper we offer a systematic, and executable, framework for developing and comparing build systems, viewing them as related points in landscape rather than as isolated phenomena. By teasing apart existing build systems, we can recombine their components, allowing us to prototype new build systems with desired properties.

CCS Concepts: • Software and its engineering; • Mathematics of computing;

Additional Key Words and Phrases: build systems, functional programming, algorithms

ACM Reference Format:

Andrey Mokhov, Neil Mitchell, and Simon Peyton Jones. 2018. Build Systems à la Carte. *Proc. ACM Program. Lang.* 2, ICFP, Article 79 (September 2018), 29 pages. https://doi.org/10.1145/3236774

1 INTRODUCTION

Build systems (such as MAKE) are big, complicated, and used by every software developer on the planet. But they are a sadly unloved part of the software ecosystem, very much a means to an end, and seldom the focus of attention. For years MAKE dominated, but more recently the challenges of scale have driven large software firms like Microsoft, Facebook and Google to develop their own build systems, exploring new points in the design space. These complex build systems use subtle algorithms, but they are often hidden away, and not the object of study.

In this paper we offer a general framework in which to understand and compare build systems, in a way that is both abstract (omitting incidental detail) and yet precise (implemented as Haskell code). Specifically we make these contributions:

https://dl.acm.org/doi/pdf/10.1145/3236774

Prosty i nieformalny rachunek

Proste wyrażenia:

- return v,
- if $v_1 = v_2$ then e_t else e_f ,
- abstrakcyjne operacje $\{op_i\}_{i\in I}$,
- uchwyty handle e with $\{ op_i \ n \ \kappa \Rightarrow h_i \}_{i \in I}$.

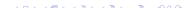
Prosty i nieformalny rachunek

Proste wyrażenia:

- return v,
- if $v_1 = v_2$ then e_t else e_f ,
- abstrakcyjne operacje $\{op_i\}_{i\in I}$,
- uchwyty handle e with $\{ op_i \ n \ \kappa \Rightarrow h_i \}_{i \in I}$.

Zachodzące równoważności:

- $(\lambda x. e_1) e_2 \equiv e_1 [x/e_2],$
- if $v_1 = v_2$ then e_t else $e_f \equiv \begin{cases} e_t & \mathsf{gdy} \ v_1 \equiv v_2 \\ e_f & \mathsf{wpp} \end{cases}$
- handle return v with $H \equiv$ return v,
- handle $op_i(a, \lambda x. e)$ with $H \equiv h_i [n/a, \kappa/\lambda x.$ handle e with H], gdzie $H = \{ op_i \ n \ \kappa \Rightarrow h_i \}$.

Prosty i nieformalny rachunek

Przykład

```
handle op_1(2, \lambda x. \text{ return } x+1) with \{ op_1 \ n \ \kappa \Rightarrow \kappa \ (2 \cdot n) \} \equiv
handle (\lambda x. \text{ return } x+1)(2 \cdot 2) with \{ op_1 \ n \ \kappa \Rightarrow \kappa \ (2 \cdot n) \} \equiv
handle return 4+1 with \{ op_1 \ n \ \kappa \Rightarrow \kappa \ (2 \cdot n) \} \equiv
return 5
```

Równania dla efektów

Porażka:

• $\forall n \ \forall e$. handle $op_r(n, \lambda x. \ e)$ with $H \equiv n$

Modyfikowalny stan:

- $\forall e. \ get(u, \lambda_{-}. \ get(u, \lambda x. \ e)) \equiv get(u, \lambda x. \ e)$
- $\forall e. \ get(u, \lambda n. \ put(n, \lambda u. \ e)) \equiv e$
- $\forall n. \ \forall f. \ put(n, \lambda u. \ get(u, \lambda x. \ f \ x)) \equiv f \ n$
- $\forall n_1. \ \forall n_2. \ \forall e. \ put(n_1, \lambda u. \ put(n_2, \lambda u. \ e)) \equiv put(n_2, \lambda u. \ e)$

Inne przykłady: niedeterminizm

Sprawdzanie spełnialności formuły boolowskiej:

handle
$$amb(u, \lambda x. \ amb(u, \lambda y. \ amb(u, \lambda z. \ \phi(x, y, z))))$$

with $\{ amb \ u \ \kappa \ \Rightarrow \ \kappa \ (T) \ \text{or} \ \kappa \ (F) \ \}$

Sprawdzanie tautologiczności:

handle
$$amb(u, \lambda x. \ amb(u, \lambda y. \ amb(u, \lambda z. \ \phi(x, y, z))))$$
 with $\{ amb \ u \ \kappa \ \Rightarrow \ \kappa \ (T) \ and \ \kappa \ (F) \ \}$

Ten sam efekt, inne zachowanie dzięki uchwytom.

Efekty i uchwyty

Konstrukcja efektów, operacji i uchwytów tworzy dualny mechanizm, w którym operacje są producentami efektów, a uchwyty ich konsumentami.

Zabierając źródłom efektów ubocznych ich konkretne znaczenia (...), otrzymaliśmy niezwykle silne narzędzie umożliwiające (...) samodzielne konstruowanie zaawansowanych efektów ubocznych.

Biblioteki:

- extensible-effects (Haskell)
- fused-effects (Haskell)
- atnos-org/eff (Scala)
- Effects (Idris)

Języki programowania:

- Eff
- Frank
- Koka
- Helium

Przykład programu w Helium

```
let is_negative n = n < 0
let question () =
    printStr "What is your favourite number? ";
    let num = readInt () in
    if is_negative num
        then printStr "This number is negative\n"
        else printStr "This number is nonnegative\n";
    printStr "Question finished\n"</pre>
```

Efekt błędu

```
signature Error =
| error : Unit => Unit
let no_negatives_question () =
  printStr "What is your favourite number? ";
  let num = readInt () in
    if is_negative num
       then error ()
       else printStr "This number is nonnegative\n";
    printStr "Question finished\n"
let main () =
  handle no_negatives_question () with
  | error () => printStr "Error occured!\n"
  end
```

Jeden efekt, różne uchwyty

```
let abortOnError =
  handler
  | error () => printStr "Error occured!\n"
  end

let warnOnError =
  handler
  | error () => printStr "Error occured, continuing...\n"; resume ()
  end
```

Niedeterminizm

```
signature NonDet =
l amb : Unit => Bool
let satHandler =
                                          let tautHandler =
 handler
                                            handler
  | amb () / r => r True || r False
                                            | amb () / r => r True && r False
 end
                                            end
let formula1 x y z = (not x) && (y || z)
let main () =
   let ret = handle
                let (x, y, z) = (amb(), amb(), amb()) in
                formula1 x y z
              with satHandler in
    if ret then printStr "Formula is satisfiable\n"
           else printStr "Formula is not satisfiable\n"
```

Niedeterminizm 2

```
let countSatsHandler =
  handler
  | return x \Rightarrow if x then 1 else 0
  | amb () / r => r True + r False
  end
let main () =
  let ret = handle
              let (x, y, z) = (amb(), amb(), amb()) in
              formula1 x y z
            with countSatsHandler in
    printStr (stringOfInt ret ++ " satisfying interpretations\n")
```

Modyfikowalny stan

```
signature State (T: Type) =
| get : Unit => T
| put : T => Unit

let evalState init =
handler
| return x => fn _ => x
| put s => fn _ => (resume ()) s
| get () => fn s => (resume s) s
| finally f => f init
end
```

Rekursja

```
let rec fib n = if n = 0 then 0 else
                if n = 1 then 1 else
                   fib (n-1) + fib (n-2)
signature Recurse (A: Type) (B: Type) =
| recurse : A => B
let fib n = if n = 0 then 0 else
            if n = 1 then 1 else
               recurse (n-1) + recurse (n-2)
let rec with Recurse f init =
  handle 'a in f 'a init with
  | recurse n => resume (withRecurse f n)
  end
```

Rekursja

```
let is_even n = if n = 0 then True
                else recurse (n - 1)
let is_odd n = if n = 0 then False
               else recurse (n - 1)
let rec withMutualRec me init other =
  handle 'a in me 'a init with
  | recurse n => resume (withMutualRec other n me)
  end
let even n = withMutualRec is_even n is_odd
let main () =
  let n = 10 in
  printInt n;
  if even n
  then printStr "is even"
  else printStr "is odd"
```

Wiele efektów naraz

```
signature NonDet = amb : Unit => Bool

signature Fail = fail : {A: Type}, Unit => A

let failHandler =
    handler
    | fail () => False
    end

let ambHandler =
    handler
    | amb () / r => r True || r False
    end
```

Wiele efektów naraz – sprawdzanie spełnialności

```
let is sat (f: Bool -> Bool -> Bool -> Bool) =
 handle
   handle
     let (x, y, z) = (amb(), amb(), amb()) in
      if f x y z then True else fail ()
   with failHandler
  with ambHandler
```

Wiele efektów naraz – sprawdzanie tautologiczności

```
let is taut (f: Bool -> Bool -> Bool -> Bool) =
 handle
   handle
     let (x, y, z) = (amb(), amb(), amb()) in
      if f x y z then True else fail ()
   with ambHandler
  with failHandler
```

Wiele efektów naraz

Łączenie efektów jest bardzo proste, a kolejność w jakiej umieszczamy uchwyty umożliwia łatwe i czytelne definiowanie zachowania programu w przypadku wystąpienia któregokolwiek z efektów.

Make

- bardzo popularny
- szeroko dostępny
- względnie starym
- pliki makefile'e

```
util.o: util.h util.c
gcc -c util.c
```

main.o: util.h main.c
 gcc -c main.c

```
main.exe: util.o main.o
   gcc util.o main.o -o main.exe
```

- statyczne zależności: kompilacja przebiega tak samo, niezależnie od wyników podzadań
- naturalna kolejność kompilacji: porządek topologiczny każde zadanie skompilowane co najwyżej raz

Definicja (Minimalność)

System kompilacji jest minimalny, gdy w trakcie budowania każde zadanie jest wykonane co najwyżej raz i tylko gdy w przechodnim domknięciu zadań, od których zależy, istnieje takie zadanie wejściowe, które zmieniło swoją wartość od czasu ostatniego budowania.

Przykład

Make jest minimalny

Definicja (Wejście/zadanie wejściowe)

Jeśli zadanie nie ma zdefiniowanego sposobu zbudowania, na przykład util.h mówimy, że jest wejściem lub zadaniem wejściowym w tej konfiguracji.

Excel

Excel to system kompilacji:

- komórki zadania wejściowe
- formuły definicja sposobu budowania

A1: 10 B1: INDIRECT("A" & C1) C1: 1

A2: 20

Dynamiczne zależności – bez sprawdzenia C1 nie da się określić od jakich zadań zależy B1.

Nomenklatura

- Zasób (Store) modyfikowany przez system (Excel komórki, Make system plików)
- Trwała informacja pamięć systemu między uruchomieniami

System kompilacji

Cel: zmodyfikowanie stanu zasobu w takich sposób, by wartość związana ze wskazanym przez użytkownika kluczem stała się aktualna.

Otrzymuje: definicje zadań, zasób na którym działa oraz klucz, który ma zostać zaktualizowany. Po zakończeniu działania, wartość w Store związana ze wskazanym kluczem ma być aktualna.

Zadania i zasób

Przykład

```
sprsh1 :: Tasks Applicative String Integer sprsh1 "B1" = Just $ Task $ \fetch \rightarrow ((+) <$> fetch "A1" <*> fetch "A2") sprsh1 "B2" = Just $ Task $ \fetch \rightarrow ((*2) <$> fetch "B1") sprsh1 _ = Nothing
```

System kompilacji

```
type Build c i k v = Tasks c k v \rightarrow k \rightarrow Store i k v \rightarrow Store i k v
```

Przykład

Rodzaje zależności

Klasy typów to rodzaje zależności!

```
type Build c i k v = Tasks c k v \rightarrow k \rightarrow Store i k v \rightarrow Store i k v newtype Task c k v = Task (forall f. c f => (k \rightarrow f v) \rightarrow f v)
```

- f = Functor sekwencyjne obliczenia
- f = Applicative statyczne zależności
- f = Monad dynamiczne zależności
- f = Selective opcje wyboru znane statycznie

Określanie zależności

```
dependencies :: Task Applicative k v → [k]
dependencies task = getConst $ run task (\k → Const [k]) where
  run :: c f => Task c k v → (k → f v) → f v
  run (Task task) fetch = task fetch

track :: Monad m => Task Monad k v → (k → m v) → m (v, [(k, v)])
track task fetch = runWriterT $ run task trackingFetch
  where
    trackingFetch :: k → WriterT [(k, v)] m v
    trackingFetch k = do v <- lift (fetch k); tell [(k, v)]; return v</pre>
```

Klasyfikacja

System kompilacji = planista + rekompilator

```
type Scheduler c i ir k v = Rebuilder c ir k v \rightarrow Build c i k v type Rebuilder c ir k v = k \rightarrow v \rightarrow Task c k v \rightarrow Task (MonadState ir) k v
```

		Planista	
Rekompilator	Topologiczny	Restartujący	Wstrzymujący
Brudny bit	Make	Excel	-
Ślady weryfikujące	Ninja	-	Shake
Ślady konstruktywne	CloudBuild	Bazel	-
Głębokie ślady konstrukcyjne	Buck	-	Nix

Zasób (Store)

```
signature StoreEff (I: Type) (K: Type) (V: Type) =
 getInfo : Unit => I
 putInfo : I => Unit
 getValue : K => V
| putValue : K, V => Unit
let funStoreHandler {I K V: Type} (module Key: Comparable K) (store:
    FunStoreType I K V) =
    let (FunStore i lookup) = store in
    handler
    | getInfo () => fn i lookup => resume i i lookup
    | putInfo i => fn _ lookup => resume () i lookup
    | getValue k => fn i lookup => resume (lookup k) i lookup
    | putValue k v => fn i lookup =>
                     let lookup' x = if Key.equals x k
                                     then v else lookup x in
                         resume () i lookup'
    | return x => fn i lookup => (x, FunStore i lookup)
    | finally f => f i lookup
    end
```

Modyfikowalny stan

```
let embedState {E: Effect} {V: Type} (getter: Unit ->[E] V) (setter: V ->[E]
    Unit) =
    handler
    | get () => resume (getter ())
    | put s => setter s; resume ()
    end

handle 'store in
    (* ... *)
    handle 'state in
        (* ... *)
    with embedState (getInfo 'store) (putInfo 'store)
        (* ... *)
with (* ... *)
```

Zadanie i efekt kompilacji

```
signature BuildEff (K V: Type) = fetch : K => V
data TaskType (K V: Type) (E: Effect) = Task of ({'a: BuildEff K V} -> Unit
    ->[E, 'a] V)
type Tasks (K: Type) (V: Type) = (K -> Option (TaskType K V (effect [])))
(brak ograniczenia rodzaju zależności, o tym później)
```

Kompilacja, planista, rekompilator

```
type Build (I K V: Type) = {'s: StoreEff I K V} -> Tasks K V -> K -> ['s] Unit
type Rebuilder (IR K V: Type) = {'s: State IR} -> KeyValue K V -> K -> V ->
    TaskType K V (effect []) -> TaskType K V (effect ['s])
type Scheduler (I IR K V: Type) = {'a: StoreEff I K V} -> KeyValue K V ->
    Rebuilder TR K V -> Build T K V
let track {I K V: Type} {'b: BuildEff K V} (task: TaskType K V (effect [])) =
    let handle with Writer.runListHandler in
    let hTrack = handler
                 I fetch k \Rightarrow let v = fetch 'b k in
                                  Writer.tell (k. v):
                                  resume v
                 end in
        handle 'tb in run 'tb task with hTrack
```

Przykład: system busy

Planista restartujący

```
let restarting {IR K V: Type} (module KV: KeyValue K V) {'ste: StoreEff (Pair IR (List K)) K V}
      (rebuilder: Rebuilder IR K V) (tasks: Tasks K V) (kev: K) =
    open KV in
    (* Setup and handling of calculation chain *)
   let chainInsert dep chain =
        let uniqPrepend x xs = x :: filter (not <.> Key.equals x) xs in
            let (curr, rest) = uncons chain in
                uniqPrepend dep rest @ [curr] in
    let newChain =
        let chain = snd (getInfo ()) in
            chain @ (if member Key key chain then [] else [key]) in
    let handle 'chain with evalState newChain in
    (* Tasks that are up to date in this build session *)
    let type ST = Set Key in
    let handle 'done with evalState ST.emptv in
    (* Embedded state for tasks modified by rebuilder *)
   let handle with embedState (fst <.> getInfo 'ste) (modifyInfo 'ste <.> setFst) in
let rec restartingHandler = (* ... *)
        and loop () = (* ... *)
    in
    let resultChain = loop () in
        modifyInfo (mapSnd (fn => resultChain))
```

Planista restartujący (cd.)

```
let rec restartingHandler =
       handler
        | fetch k => if gets 'done (ST.mem k) then
                        resume (getValue k)
                     else (let (curr, rest) = gets 'chain uncons in
                               modify 'chain (chainInsert k):
                               loop ())
        | return x => let (curr, rest) = gets 'chain uncons in
                          modify 'done (ST.add curr);
                          put 'chain rest:
                          putValue curr x;
                          curr :: loop ()
        end
    and loop () =
       match get 'chain () with
        | [] => []
        | (key::keys) =>
          match tasks key with
          (* Input task *)
          | None => modify 'done (ST.add key);
                    put 'chain keys;
                    key :: loop ()
          (* Not built vet, rebuilder takes over *)
          | Some task => let value = getValue key in
                         let newTask = rebuilder KV key value task in
                             handle run newTask with restartingHandler
          end
       end
```

Planista wstrzymujący

```
let suspending {IR K V: Type} {'ste: StoreEff IR K V} (module KV: KeyValue K V) (rebuilder: Rebuilder IR K
      V) (tasks: Tasks K V) (kev: K) =
    open KV in
    (* Tasks that are up to date in this build session *)
   let type ST = Set Key in
   let handle 'done with evalState ST.empty in
    (* Embedded state handler for task modified by rebuilder *)
   let handle with embedState (getInfo 'ste) (putInfo 'ste) in
   let rec suspendingHandler =
           handler
            | fetch k => build k: resume (getValue k)
            end
        and build key =
           match (tasks key, gets 'done (ST.mem key)) with
            (* Not built yet, rebuilder takes over *)
            | (Some task, False) =>
             let value = getValue key in
             let handle with suspendingHandler in
             let newTask = rebuilder KV key value task in
             let newValue = run newTask in
                  modify 'done (ST.add kev);
                  putValue key newValue
            I _ => ()
            end
    in
    build key
```

Rekompilatoy z brudnym bitem oraz śladami weryfikującymi

```
let dirtvBitRebuilder {K V: Type} {'s: State (K -> Bool)} (module KV: KevValue K V) (kev: K) (value: V)
      (task: TaskType K V (effect [])) = Task (fn ('b: BuildEff K V) () =>
   let isDirty = get 's () in
    if isDirty key then run task
                   else value)
let vtRebuilder {K V: Type} {'s: State (VT K V)} (module KV: KeyValue K V) (key: K) (value: V) (task:
      TaskType K V (effect [])) = Task (fn ('b: BuildEff K V) () =>
    open KV. Value in
   let upToDate = handle verifyVT KV key (hash value) with hashedFetch hash in
        if upToDate then value
        else (let (newValue, deps) = track task in
                 recordVT kev (hash newValue) (List.map (fn (k, v) => (k, hash v)) deps);
                newValue))
```

Rekompilatoy ze śladami konstruktywnymi

```
let ctRebuilder (K V: Type) {'s: State (CT K V)} (module KV: KevValue K V) (kev: K) (value: V) (task:
      TaskType K V (effect [])) = Task (fn ('b: BuildEff K V) () =>
    open KV.Value in
    let cachedValues = handle constructCT KV key (get 's ()) with hashedFetch hash in
        if Utils.member KV.Value value cachedValues
       then value
        else match cachedValues with
             | (cachedValue::_) => cachedValue
             | [] => let (newValue, deps) = track task in
                         recordCT 's key newValue (List.map (fn (k, v) => (k, hash v)) deps);
                         newValue
             end)
let dctRebuilder {K V: Type} {'s: State (DCT K V)} (module KV: KeyValue K V) (key: K) (value: V) (task:
      TaskType K V (effect [])) = Task (fn ('b: BuildEff K V) () =>
    open KV. Value in
    let cachedValues = handle constructDCT KV key (get 's ()) with hashedFetch hash in
        if Utils member KV Value value cachedValues
        then value
        else match cachedValues with
             | (cachedValue:: ) => cachedValue
             | [] => let (newValue, deps) = track task in
                     let handle 'b with hashedFetch hash in
                         recordDCT 's 'b KV kev newValue (List.map fst deps):
                         newValue
             end)
```

Co z planistą topologicznym?

Wydaje się, że nie mamy jak uniemożliwić zadaniom inspekcję wyników wywołań fetch.

Opakowywanie w nieznany twórcy zadania typ – powrót do oryginalnej implementacji – mało satysfakcjonujące.

Podsumowanie i wnioski

Programowanie z efektami algebraicznymi i uchwytami:

- jest możliwe,
- jest przyjemne
- i uwalnia autora od ograniczeń, które dotychczas wydawały się nie do uniknięcia.

Obserwacje po implementacji

- swoboda użycia wielu efektów uspokoiła obawy i zachęciła do eksperymentowania
- etykietowanie różnych instancji tego samego efektu umożliwiło utrzymywanie w modyfikowalnym stanie wielu wartości bez szkody dla czytelności oraz rozumieniu kodu

Dziękuję za uwagę